

Хто на хуторі живе, той здоров'я міцне має

Так вважає Микола КАЛЕНИК, який вибрався з родиною із села на хутір Конотопи й проживає там уже понад півстоліття. Мешкаючи в невеликій хатині посеред лісу, без електрики й звичних побутових умов, разом із дружиною Тетяною виховали восьмеро дітей. На долю 82-річного хуторянина випало чимало випробувань: тяжкі післявоєнні часи, заслання до Сибіру, постійні доноси недоброзичливців, які мали на меті звільнити з роботи добросовісного лісівника. Та сильний духом чоловік вистояв, не зламався. А ще гордиться, що ніколи не відвідував лікарів і донині не вживає пігулок.

Народився Микола Каленик у с. Велике Вербче, яке розташоване за 12 кілометрів від теперішнього дому, в хорошій працьовитій родині. З юних літ навчився поважати людей, цінувати тяжку працю, адже до школи не ходив, а допомагати батькам треба було змалечку. Згодом проходив військову строкову службу, звідки повернувся змужнілим парубком, готовим упевнено крокувати в доросле життя. Утім, далекоглядні плани й наміриперекреслив друг, який хотів легко жити й займався злочинними справами. Саме з його «допомогою» потрапив до Сибіру.

- Тяжко жилося на чужині, - згадує Микола Каленик. – Та з часом звик, бо діватися було нікуди. А провів там довгі чотири роки. Яких пригод тільки не траплялося! Одного вечора повертався додому з роботи, працював тоді пекарем, темно було й слизько, не втримався й упав у відкритий колодязь. Добре, що сусід, наче відчував щось лихе, відправив дружину принести свіжої води. Хоча вона й відмовлялася виконувати цю забаганку господаря, бо зранку наповнила відра, та все ж пішла. Коли опускала ємність, вдарила мене по голові, почула стогін, злякалася й щосили побігла за чоловіком. Почали діставати - розірвалася мотузка, знову полетів донизу, добре, що води було лише по груди. Коли мене все ж витягли з водяної пастки, то за якусь мить покритися весь льодом, адже температура сягала 75°C морозу. Думав, не виживу, та, слава Богу, донині ходжу по землі.

Або якось ішов повз ліс, бачу, назустріч - величезний ведмідь. Пам'ятаю лише лапи на своїх плечах. Отямився, як знімали з мене вже вбитого клишоногого. Завдяки друзям, які встигли вчасно, не став наживою для голодного звіра. Можливо, й закінчилися б на цьому мої пригоди, та судилося ще й пологи приймати. Жінка зустрілася дорогою, плаче й благає допомогти. Страшно було, та залишити її в біді не міг. Голівка дитини вже з'явилася на Божий світ, тож рятував обох. З допомогою Всевишнього все обійшлося. Молода мама, не цураючись, цілувала закривавлені руки, не знала, як дякувати.

Відбувши 4-річне сибірське заслання, яке все ж провів не заслужено, не зламався, повернувся додому. Радошам батьків не було меж, не могли повірити, що дочекалися сина. Згодом уподобав гарну жінку Тетяну. Не зважаючи, що була вдовою та з дитиною на руках, узяв за дружину. Не проживши довго разом, запропонував їй: «Тікаймо із села десь на хутір».

Оселилися в Конотобах, збудували хатину на три кімнати. Микола влаштувався на роботу лісівником, охороняв колгоспні зелені насадження й одночасно худобу в літньому таборі. Тетяна ж доїла там корів, яких випасали до морозів колгоспники із с. Бутейки. Пішло повсякденне життя. Підросли діти, почали допомагати батькам по господарству. А воно було чимале: тримали і свиней, і овець, і корів. Коли запитала, скільки мали статку, відповів: «Я до того не мав ніякого відношення, усім завідувала дружина». Натомість у день здавали по бідону молока. А ще утримували силу-силенну птиці, адже пасовища вистачало, зелений простір довкола був великий. Поруч розкинувся дуже гарний розлогий ліс, де шуміли від вітру дерева, наче вели тиху спокійну

розмову під дзвінку мелодію солов'їв.

Хоч хату Каленики мали невелику, та місця вистачало всім. Двічі на тиждень вона повнилася багатоголоссям, бо збиралися на молитву християни віри євангельської. Не заважало навіть те, що не було світла, запалювали газову лампу.

- А як Ви тут і досі без електрики живете? Бо ж щось і стовпів підведених не бачу. Дід Микола, примруживши очі, хитрувато посміхається:

- А в нас своя електрика є. Ходіть побачите. І веде в пристосоване дерев'яне приміщення.

- Ось дивіться: це генератор, – пояснює. - Його з Америки діти передали. Так от, заливаємо декілька літрів дизельного пального - і в хаті темряви, як і не було. Хоча користуємося цією технікою нечасто, бо спати рано лягаємо, вдосвіта й встаємо. Знаєте, немає нічого кращого, як вийти на подвір'я до сходу сонця й вдихнути на повні груди свіжого повітря. Це ж і є наше здоров'я. Та й худобу треба порати, коні запрягати,

Згодом сини й доньки розлетілися, мов журавлі, по світу: хто проживає в Америці, Польщі, мешкають і в Костополі, Гуті, Великому Вербчому. А біля батьків залишився лише син Степан. На жаль, уже другий рік минає, як чоловіки втратили найдорожчу людину – маму й кохану дружину. Із сумом і болем в очах згадує її Микола Каленик:

- Із Тетяною прожили душа в душу. Жодного разу не образили один одного недобрим словом. Дякую Богові, що дав мені таку пару. Коли щось боліло, просила просто прикласти на те місце руку, і, як казала, відразу ж ставало легше. Прохав її, щоб не вживала пігулок, бо вони одне лічать, а інше калічать. Тяжко нам без неї.

Співрозмовник на хвилину замовк, перебираючи щось у пам'яті, а далі продовжив:

- За подружнє життя допомагали дітям чим могли: коли одружився син дружини від першого шлюбу, звів йому хату, подарував корову, коня, аби самотужки займався господарством. Він і досі мене навідує. Був би поганим батьком – не ходив. Маю також будинки в Костополі, сусідніх від хутора селах Вирці та Гуті. Збудував, а жити немає кому. От би Степану хорошу дівчину засватати, то й мені було б легше й спокійніше. А то сам і їсти варить, і консервує... Уже й банок порожніх немає, стільки намаринував усього. От ходімо в погріб - самі побачите. Цьогоріч грибів вистачало, було з чим клопотатися. Господарство також на його плечах: тримали дві корови, та важко стало біля них поратися, одну продали, а ще кобилу з двома лошатами маємо.

З усього видно, Микола Борисович - привітна й чемна людина. Побачивши в себе на подвір'ї незнайомих людей, не розгубився, бо звик до гостей, яким цікаве його життя посеред лісу. Лише сказав: «Чим же тебе, дитино, пригостити? Опеньки вмієш їсти, масло домашнє любиш? Тоді заходь до хати». Відкривши двері в кухню, перше, що кинулося в очі, бочка з квашеною капостою, якою запаслися на зиму, піч, у якій, на мое здивування, і досі самотужки печуть хліб. Не думала, що цією непростою та делікатною справою займаються чоловіки, адже не кожній газдині вдаються гарні непотріскані паляниці дістати з гарячого черена.

Поцікавилась, чим життя в зелених шатах краще, ніж у більш цивілізованому світі, де немає навіть з ким посидіти на лавочці, погомоніти про життя-буття, як у селі? На що

відповідь:
- Ото залишайся з нами, поживи місяць - і сама не захочеш звідси їхати. Тут же природа, свіже повітря. Діти давно хочуть забрати до себе, та звідси нікуди не поїду. Щоб полегшити мені життя, трактора пригнали. Пробув він ніч у Гуті, вкрали акумулятора й фари. А ще «трубилку» купили (так мобільний телефон називає – авт.), щоб хоч дізнатися як ми тут, бо ж щодня не наїздишся. Та навіщо ж вона діду, коли користуватися нею

не вмію? Віддав онукам. Цікавлюся, чи не дошкуляють лісові звірі?

- Однієї ночі, - пригадує хуторянин, - дружина прокинулася й почула виття вовків. Вийшли на подвір'я, а вони майже до хати наблизилися. Взявши рушницю, присів біля дерева й чекаю. Назустріч вийшов сіроманець, а позаду виє ще один. Злякався й ненароком вистрелив, переполохав і звірів, і сам не міг довго до тьми прийти.

Не судилося Миколі Каленику освоїти шкільну науку. Та Євангелію перекаже з початку до кінця, відкриє книжку й безпомилково вкаже, де яка глава. Говорить, Бог так дав. А ще згадав, як він і двоє його друзів зцілили жінку. Приїхали до неї, а вона лежить спаралізована. Почали молитися, не повірите, встала. Мама зі слізьми на очах з іншої кімнати на колінах дісталася до неї й цілувала ноги, адже не сподівалася вже, що донька ходитиме. Назбігалися повна хата людей подивитися на таке диво.

Радіє дідусь Микола, згадуючи прожиті недаремно роки. Особливою гордістю хуторянина є діти.

- Хто живе ближче, - каже, - навідуються часто. З Америки й Польщі - рідше. Цьогоріч зробили сюрприз: не попередивши, усі зібралися на мій день народження. Приємно, що про батька не забувають, присилають бандеролі. Та навіщо ж вони мені на старості літ? Найцінніший скарб - вони ж самі, живі й здорові.

Наталія МАЛЕЙЧИК.